

ČITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 211. — Štev. 211.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, MONDAY, OCTOBER 26, 1942 — PONEDELJEK, 26. OKTOBRA, 1942

VOLUME L — LETNIK L

KA NEKAJ VEČ KOT
na dan dobivate ...
2c 'GLAS NARODA'
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(izveniš sobot, nedelj in praznikov)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

ZAVEZNIKI UDARILI V AFRIKI

ANGLEŠKA OSMO ARMADA V EGIPTU JE V SOBOTO Z VSO SVOJO SILO V DARILA NA NEMŠKO ARMADO (AFRIKA KORPS) V AFRIKI TER S TEM PRIČELA VELIKO OFENZIVO PROTI OSIŠKI ARMADI. — ZAVEZNIŠKI ARMADI POVELJUJE GENERAL B. L. MONTGOMERY. — OFENZIVO SO PRIČELI AMERIŠKI IN ANGLEŠKI BOMBNIKI IN NAPADALNI AEROPLANI, KI SO BOMBARDIRALI SOVRAŽNA LETALIŠČA IN PROMETNE ČRTE

Boji so osredotočeni okoli Alameina, kjer so Angleži poleti vstavili feldmaršala Rommela. Od tedaj so Angleži neprestano dobivali ojačenja v vojaštvu in vojnem materialu ter sedaj vdari na sovražnika s poveljem vrhovnega poveljnika: "Uničite Rommela!"

S pomočjo ameriških, angleških, južnoafriških in avstralskih bombnikov in napadalnih aeroplanov se je zavezniška armada vrgla v boj s sovražnikom med Alameinom in Quattara votlini in je na nekaterih krajih prebila bojno črto feldmaršala Rommela ter je dosegla navzlic močnim protinapadom več uspehov — pravi zadnje poročilo.

Poročila o ofenzivi, ki se je pričela v petek ponoči, podajajo sicer le malo podrobnosti, vendar pa je mogoče iz njih spoznati, da je angleška osma armada zadala osiški armadi zelo hud in občuten udarec.

Sinoči je zavezniška infanterija skrbno nabijala na nemška gostoposejansko minsko polja ter na skrite postojake artilerije in protitančne baterije.

Prva naloga infanterije je bila pripraviti pot za tanke. Kolikor je mogoče razvideti iz poročil, držite obe strani svoje tanke v rezervi, pa vsak čas je mogoče, ko bodo minska polja enkrat očisti, pričakovati, da se prične boji s tanki.

Včeraj so se večinoma bili boji v zraku in so bili posebno porabljeni srednji in lahki bombniki. Ko so se zgodaj zjutraj dvignili prvi lahki bombniki, so opazili mnogo požarov, ki so jih povzročili težki bombniki tekom noči. Po večerinih planjavah so gorela vojaška skladišča in zalagališki tanci.

Angleži so na nekaterih krajih že vdrla daleč v nemško črto.

Osiški aeroplani kažejo le malenkostno bojevitost, kajti proti velikemu številu zavezniških aeroplanov se ne morejo boriti. Zato je tudi razumljivo, zakaj so bili včeraj izstreljeni samo en osiški aeroplan. Tembolj pa so bile zaposlene protitančne baterije in 12 angleških aeroplanov se ni vrnilo iz boja.

Letalci so zapazili veliko število osiških tankov, ki so drveli proti fronti in so jih takoj obmetali z bombami, da jih razbijejo, predno bi mogli priti v bojno črto. Poglaviti boji pa se bodo pričeli, kadar se spopadejo tanki.

Zračni napadi na Genovo, Turin, Milan

Da feldmaršal Rommelu kolikor mogoče vstavijo dovažanje vojakov in vojnega materiala v Afriko, so angleški letalci že tretjo noč bombardirali razne italijanske industrijske kraje, med njimi zlasti Milan in Turin ter največje italijansko пристanišče Genovo.

Angleške podmornice so tudi potopile 5 italijanskih zalagalnih parnikov v Sredozemskem morju in poškodovala pet drugih. Najbrže so potopile tudi en rušilec in eno oboroženo trgovsko križarko.

Posebno veliko bomb so angleški bombniki vrgli na Milan, ki je zelo važno železniško križišče in ima tovarne za aeroplane in tanke.

Po zadnjem napadu na Milan se ni vrnilo pet bombnikov. V treh zaporednih nočnih napadih so Angleži izgubili 12 aeroplanov.

Po povratku so letalci sporočili, da je ena bomba zadela tovarno ravnino v sredini in da je zletela v zrak.

Ta ljuba pijača!

Nekaj časa so ljudje hoteli kupovati sladkor, kavo, čaj in slične stvari, o katerih se je smatralo, da jih bo težko dobiti tekom vojne, sedaj pa je prišla vrsta na opojne pijače. Naenkrat se je namreč ustvarilo mnenje, da bo nastalo pomanjkanje pijač, posebno žganja in likerjev boljše vrste.

Ljudje so začeli kopičiti opojne pijače, ko je predsednik Roosevelt podpisal predlogo, da se zviša davek na žgane pijače. V New Yorku je bil naval na nekatere departement trgovine

ne tolik, da so morali ljudje štati na vrsti in se potem niso mogli vsi dobiti toliko steklenic, ko bi jih hoteli, ker je zaloga kmalu pošla.

Trgovine z likerji po vsem mestu so delale najboljši business. Stvar ni izgledala ravno patrijotična, a ker se je šlo za ljubo pijačo, ni bilo nikomur nič neredno, ko je stal v vrsti, da si nakupi zalogo za deževne dni pomanjkanja žganih pijač.

Dajte danes, ako ne, vsaj jutri — ampak ne odlašajte.

Boji za Stalingrad se večajo

Rusko vrhovno poveljstvo naznanja, da so Nemci včeraj v Stalingradu zopet zavzeli dve ulici v industrijskem delu mesta, da pa je Timošenkovska armada, ki prihaja od severozapada zasedla neko vas in nek močno utrjen kraj, kjer je ležalo 300 mrtvih Nemcev v zakopih in za barikadami.

V sredini mesta Rusi trdno branijo svoje postojanke in so včeraj odbili več močnih nemških napadov. Samo en ruski odelek je tekom dneva odbil 5 sovražnih napadov; je razbil 4 tanke ter pobil 260 Nemcev. Za dve ulici so Nemci tudi zelo drago plačali.

Severno od Stalingrada je rdeča armada, ki je zavzela obljuden kraj, ubila 600 Nemcev, in jih tudi mnogo vjela. Nek ruski odelek, ki je naskočil in zavzel neko utrjeno postojanko, je našel cele kupe mrtvih Nemcev.

Kot pravijo včerajšnja poročila, se ruska bojna črta v Stalingradu na nekaterih krajih nahaja samo 600 jardov od Volge.

Na Kavkazu v bližini Mozdoka so nemški napadi nekoliko ponehali, ker so bile izgube prevelike. Ruski letalci so izstrelili tri nemške aeroplane in uničili štiri oklopne avtomobile ter 12 trukov.

Do manjših prask je prišlo pri Voronežu in ob gornjem toku Dona, kjer sta bila razstreljena dva pontonska mosta, čez katera so Nemci skušali prekoriniti reko.

Kot pravijo včerajšnja poročila, No. Arlington, N. J. — Bombniki, ki so pred kratkim padali na Tobruk, niso eksplodirali in ko so jih vojniki preiskali, so našli v njih kratka poročila čehoslovakijskih municijskih delavcev. Neki vojak je pisal svoji sestri iz Južne Afrike o tem.

Mrs. Rex W. Frost, je dejala, da je prejela od svojega brata, narednika Henry Valentina, ki je pridelen Južno-afriški motorizirani diviziji in je britški podanik, pismo, v katerem ji je pisal, da mnoge bombe ne eksplodirajo, ker so nalašč tako pokvarjene po municijskih delavcih, da se ne vnamajo.

Včasih najdejo vojaki v takih bombah listke, na katerih je zapisano kratko sporočilo: — "To je vse, kar moremo storiti za vas."

Včasih najdejo vojaki v takih bombah listke, na katerih je zapisano kratko sporočilo: — "To je vse, kar moremo storiti za vas."

AP poroča iz Moskve dne 20. oktobra, da je uradna časniška agentura Tass dobila iz Turčije poročilo, da je Italija začela graditi na dalmatinskem ozemlju celi niz močnih utrdb v cilju, da vso obalo Jadranskega morja pretvori v silno trdnjavo. Nemško vrhovno poveljstvo v Beogradu pa se temu protivi.

Poročilo trdi, da je italijanski kralj Viktor Emanuel nedavno obiskal dalmatinsko obalo in dela na utrdbah med Dubovnikom in Splitom.

V teh zgradbah je zaposlenih baje 400,000 mož, izključno italijanskih vojakov. Utrdbe nameravajo baje graditi tudi dalje na severu, tako da bo tudi roško pristanišče utrjeno. Brzjavka poroča, da je italijanska uradna razlaga teh velikih del v Dalmaciji: — "amelioracija zemlje v svrhu poljedelstva."

Drugo poročilo Tassa iz Carigrada javlja, da je Nemčija

Rickenbackerja še niso našli

Honolulu, 24. okt. — Ameriški letalci krožijo vsopovsod nad vodami pacifiškega morja in iščejo kake sledi za letalom kapitana Edie Rickenbackerja, katerega pogrešajo od zadnje srede, ko je po radiju oddal poročilo, da ima letalo, v katerem se je vozil on in njegovi spremljevalci ter posadka, samo še za eno uro goriva. Ko je bilo oddano to poročilo, je bilo letalo v zračnem pasu med otokoma Oahu in Hawaii in še nekim drugim otokom v bližini.

Armadne oblasti niso objavile imen drugih oseb, ki so bile v letalu, a smatra se, da je bilo vsega skupaj deset mož.

Rickenbacker je znani ameriški letalski prvak izza zadnje svetovne vojne.

Lahi utrjujejo dalmatinsko obalo

Hitler snuje balkansko federacijo slično oni, ki jo je namenil Norveški, Danski in Holandski.

AP poroča iz Moskve dne 20. oktobra, da je uradna časniška agentura Tass dobila iz Turčije poročilo, da je Italija začela graditi na dalmatinskem ozemlju celi niz močnih utrdb v cilju, da vso obalo Jadranskega morja pretvori v silno trdnjavo. Nemško vrhovno poveljstvo v Beogradu pa se temu protivi.

Poročilo trdi, da je italijanski kralj Viktor Emanuel nedavno obiskal dalmatinsko obalo in dela na utrdbah med Dubovnikom in Splitom.

V teh zgradbah je zaposlenih baje 400,000 mož, izključno italijanskih vojakov. Utrdbe nameravajo baje graditi tudi dalje na severu, tako da bo tudi roško pristanišče utrjeno. Brzjavka poroča, da je italijanska uradna razlaga teh velikih del v Dalmaciji: — "amelioracija zemlje v svrhu poljedelstva."

Drugo poročilo Tassa iz Carigrada javlja, da je Nemčija

Jugoslovani zavzeli 2 mesti

Moskva, 24. okt. — Napadalne čete jugoslovanskih partizanov, ki operirajo v Bosni, so prisilile nemške in Paveličeve hrvaške čete iz Ključa in Mrkonice. Obe mesti sta bili tekom bojev tega leta že dvakrat v njihovih rokah. Partizani so to pot pognali v beg cel regiment Nemcev.

To poročilo o bitkah za predele južno-zapadno od Banjaluke, je najzadnje od časa, ko so Nemci v te kraje dovedli nova ojačenja tekom tega meseca. V zadnjih bitkah so se menda posebno odlikovale napadalne čete pod poveljstvom Kosta Nedića, katerega brigade so pred nedolgo zavzele mesto Jajce. (Druga, šeststopenjska, Sedemstopenjska in Osemstopenjska napadalna brigada.)

Poročilo navaja, da so partizani v vzhodnih predelih Bosne prebili sovražnikove črte, ki so jih polagoma obkrožale, ter skušale odrezati glavne sile od črnogorskih nanovo sestavljenih oddelkov, ki so se sedaj, po prebitju nemške črte, priključili ostalim silam partizanov v tem predelu. Te nove črnogorske enice napadajo italijanske čete v gorskih predelih in potih.

Največje bojne operacije so v telu v centralni Bosni, kjer partizani kontrolirajo širok predel med glavno progo Sarajevu-Mostar in stransko progo, ki veže Jasenice z glavno železniško črto Beograd-Zagreb.

V Dalmaciji se vrše hudi spopadi na otoku Hvar in Korčuli. Otok Hvar je strateško važen, ker njega dolžina tako rekoč krije vhode v važno pristanišče Split. Na tem otoku so bili v starih časih naseljeni Benečani, ter je posebno znan zaradi zdravilnih zelišč in medu, ki ga tam pridelujejo.

Mrs. Roosevelt v Angliji

London, 24. okt. — Mrs. Eleanor Roosevelt, žena predsednika Roosevelta, je dospela v London, kjer sta jo na postaji čakala angleški kralj in kraljica. Mrs. Roosevelt se je podala kmalu na ogledovanje bombardiranih krajev mesta in je izjavila, da si hoče ogledati mnogokaj, kar bo znalo koristiti naši lastni protizračni in drugi obrambi. Posebno je zainteresirana v način organiziranja ženske delovne sile in v žensko sodelovanje na vseh poljih vojnega prizadevanja, ki se je v Angliji, kot v Rusiji, izkazalo kar najuspešnejše.

Mrs. Roosevelt je ostala dva dni v kraljevi palači in se je tam sestala tudi s svojim sinom, Elliotom, ki je polkovni poročnik zračne sile, ter je bil po kraljevi dvojici povabljen na večerjo v palačo Buckinghamski.

Časopisni poročevalci so že drugo jutro po njenem prihodu imeli z njo konferenco, tekom katere je Mrs. Roosevelt

GENERAL MACARTHUR

Vrhovni poveljnik zavezniških sil v Avstraliji in azijskih otokih general Douglas MacArthur govori ameriškim vojakom v Avstraliji.

STANJE PREHRANE NA JUGOVZHODU EVROPE

ONA časniška agentura poroča iz Zuericha, (Švica), 20. oktobra, da se z rastočo jasnostjo kažejo na obzorju znajmenja grozeče lakote — v soglasju z Goeringovo obljubo, da Nemci ne bodo stradali tudi ako bodo ljudje drugod umirali od gladi, so oblasti pobrale za izvoz v Nemčijo kolikor mogoče poljskih pridelkov.

Zaradi pomanjkanja kruha je prišlo v Beogradu do izgrediv, a ruski radio je nedavno poročal, da na Hrvaškem ponekod kruha sploh ni več dobiti. Druge dobivajo Jugoslovani komaj desetino tega kar jim je bilo obljubljeno.

Madžarska bo uvedla racioniranje mesa, ki je bilo tam vedno v velikem izobilju in poraba masti bo omejena.

Bolgarska bo odšla Nemcem letos 85 odstotkov svojega žita, da bodo v nekaterih bolgarskih okrajih pobrali v prid Nemcem celokupni pridelok. Nemci so nastanili nadzorniško osobe na vseh važnejših postajah na železnici ter si prizadevajo, da bi pospešili tvorjenje in odpošiljanje vlakov z živili.

Italija je baje sprejela, da bo dobavila v Nemčijo 500,000 ton pšenice in ječmena, 450,000 ton riža in 12 milijonov ton zelja in sadja. Tozadevna pogajanja nemških in italijanskih strokovnjakov za prehrano so bila baje zaključena v Monakovem.

V Rumuniji vladajo velike težkoče zaradi pomanjkanja delavcev. Položaj se je še poslabšal zaradi povišanja, suše in potresa. Podpredsednik vlade, Mihai Antonescu je izjavil, da bo posejan letos le šesti del rumunske zemlje, ki je pripraven za obdelovanje. Rumunsko poljedelstvo, katero je vojna desorganizirala, se nahaja v tako težkem položaju, kakor še nikdar dozdaj.

Tajna radio postaja "Brat Rumuna" obtožava Nemce, da so dobavili le 2500 traktorjev namesto 30,000, ki bi jih morali poslati v plačilo dolgov iz preteklega četa. Nemci so izropali Rumunijo tudi v pogledu živine.

jika. Belgijske oblasti so oskrbele za naselitev 400 družin že pred tem. Ti begunci so prišli dol ob reki Nili in mnogi so bivši vojaki, ki so pobegnili iz nemških in italijanskih taborišč za vojne ujetnike.

Grški begunci na poti v Belgijsko Kongo

Nadaljnih 800 grških begunskih družin je na poti v okrožje Katanga, v Belgijski Kongi, kjer se bodo naselili največ v mestih blizu jezera Tangan-

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Bude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$6. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za četrt leta \$1.50.— Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—
Za inostranstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

SUŽINJA FRANCIIJA

Francija, domovina prve velike, skoro bi rekli napredne, moderne revolucije, revolucije za osvobodjenje izpod jarma kraljev in grofov in baronov in drugih zajedalcev, Francija, ki je bila ponosna na svojo svobodo in tudi moč, leži danes na tleh pod nogami Nemca, ki ga je sovražila od svojega početka.

Kdo je kriv njenega padca, bo dognala zgodovina, le eno vemo: ta njen padec je bil sramoten in njena pokorščina pod nemško nadvlado je še sramotnejša.

Naj bo temu že kakorkoli, smili se nam francoski narod, ki trpi vsled grehov svojih voditeljev.

Najsravnostnejši pečat pa si je na svoje čelo pritiskal Pierre Laval, načelnik francoske vlade, ki je na vse kriplje delal na to, da je prišel na svoje sedanje mesto na največjo nesrečo francoskega naroda. Kaj ga vodi k temu njegovemu delovanju, ni mogoče razumeti. Lastna korist? Malo je to. V prid narodu? Nikakor ne!

Še pod maršalom Petainom je Francija ugodila marsikateri Hitlerjevi zahtevi, pred vsem v tem, da so francoski delavci delali v francoskih municijskih tovarnah za — Nemce. Laval pa je šel dalje in se je pogodil s Hitlerjem, da bodo šli Francozi delat v Nemčijo po dogovoru, da bo za vsake tri francoske delavce izpuščen en francoski vojni ujetnik v Nemčiji.

Spočetka je Laval trkal na patriotičen čut francoskih delavcev in jih pozival, da se prostovoljno prijavijo za delo v Nemčiji. Pred tremi tedni pa je vichyska vlada naznanila, da se je prostovoljno prijavilo samo 17,000 delavcev in so tudi šli v Nemčijo. Marsikdo je to v resnici storil iz usmiljenja, upajoč, da bo mogoče po dolgem trpljenju v ujetniškem taboru odpuščen njegov lastni brat, mogoče saj kdo drug njegove krvi. Drugi so pač imeli tudi druge nagibe, mogoče so šli tudi iz potrebe.

Vseh skupaj pa jih je bilo samo 17,000.

Pred nekaj tedni pa je Laval osterje prijel. Izdal je odredbo, po kateri se je moral vsak delavec registrirati in od strani je bilo rečeno, da bodo ti delavci "določeni" za Nemčijo. Vsakemu, ki se ne bi hotel registrirati, je bilo zabijano, da bo smatran za dezertarja. In v vojnem času pomeni dezertacija — smrt.

In že 5. oktobra so bili poslani prvi priglašeni delavci v Nemčijo.

Proti temu Lavalovemu počenjanju pa je med francoskimi delavci nastal velik odpor. Zbudil se jim je narodni čut in v protest so nastale velike stavke, z dinamitom so bile pograne v zrak razne stavbe, sabotaže v tovarnah itd.

Celo v vichyski vladi je nastal velik nesporazum in kot pravi neko poročilo, tudi maršal Petain prejšnji teden ni hotel po radio pozvati delavce, da bi šli delat v Nemčijo.

Najbolj pa razburja francoski narod dejstvo, da Hitler noče izpustiti 1,800,000 francoskih vojskih ujetnikov, ki so v Nemčiji že od leta 1940. Samo 600,000, največ pobabljenih in bolnih in nesposobnih, jih je bilo izpuščenih, tako je naznanil prejšnji teden Laval.

Hitler je Lavalu dal časa samo še do 30. novembra, da preskrbi 150,000 večjih kovinskih delavcev, delovodij in inženirjev. Da bi jih bilo mogoče dobiti, je prišlo v Francijo 500 gestapovcev. Nemške oblasti so zagrožile kar najhujše postopanje, ako delavci ne pridejo na želeneiške postaje, da se odpeljejo v Nemčijo.

Nesrečen je narod, če ima take voditelje, kot je Laval, kajti boljše je smrt, kot sužnost.

Ne vključuje jestvin v zavoje vojakom

Glavni poštni tajnik, Albert Goldman, je naznanil javnosti, da v zavojih, ki jih svojci ali prijatelji pošiljajo vojakom, ne sme biti nobenih jedil, kakršnekolik vrste, ker drobtine in duh hrane privlačajo rane mrčese in pa ker ameriškim vojakom ni treba dobivati hrane od doma. Vojnska hrana naših fantov je zadostna in zelo dobra. To pojasnilo je bilo dano na željo vojnega in mornariškega departamenta.

Opazja se tudi, da se v velikem številu uporabljajo za pošiljanje zavojev škatljice za čevlje. Vzrok temu bo menda dej-

stvo, da se je pred časom dalo navodila glede velikosti zavojev in se je v zvezi s tem omenilo, da naj bodo isti tolike velikosti, kot je n. pr. škatljica za čevlje.

Poštni glavni urad želi publiko zdaj pojasniti, da se je primer dalo zgolj zaradi približnega označenja velikosti paketa. Škatljice za čevlje pa v resnici niso dovolj močne, da bi se jih rabio za zavoj, ki se pošilja sedaj našim fantom za Božič. Priporočja se, da soročniki in prijatelji rabijo močnejše vrste škatljice za zavoj.

RUSIJA JE DRUGAČEN TIČ!

S. Z.

Rusija je naša priznana zaveznica v tej vojni in Amerika ne izbira besed, kadar gre za to, da se da Rusiji v vojaškem pogledu zasuženo priznanje. Vse vprek proslavljamo Rusijo in tu pa tam izrazimo celo bolj ali manj prikrito kritiko proti Angliji, češ, da ta naša zaveznica številka ena, nestori v polni meri svoje dolžnosti do Rusije. Toda pri tem pozabljam, da se Rusija udeležuje v Evropi in po vsem svetu se na drug način, ne le glede svojih odločnih naporov in uspehov na bojni fronti. In nevarnost se pojavlja, da bo Amerika zaostala za Rusijo ne le na frontah, kjer se bijejo dolžni boji z orožjem, ampak tudi na politični, diplomatski in državni fronti, kjer se odločuje preureditev sveta.

Amerika in Anglija se brez konca in kraja menita o "drugih frontah". Rusija je pa vsekal v to brezkončno pomenkovanje z jeklini očitki na račun svojih dveh zaveznic. Poglej tega pa z prstom pokazala na neko "drugo fronto" ki se je že davno odprla takorekoko sama od sebe, brez pravega sodelovanja Amerike in Anglije. Še več, odprla se je ta fronta brez pravega priznanja od strani Amerike in Anglije. Rusija to "drugo fronto" priznava in jo nanaša pred vsem svetom.

Oni dan je Rusija sprožila misel, naj bi se takoj izvedel proces zoper Rudolfa Hessa. To samo še ni tako značilno. Bolj značilno je, da je v tistem svojem dokumentu Rusija navajala veliko pomoč protifašistični fronti, ki prihaja od upornikov iz podjarmljenih evropskih dežel. Celotno sabotažnih dejanj je našla Rusija v tistem dokumentu, vse od pasivne resistance gori do odkrite guerilske vojne. Zraven je našla vrsto imen iz vrst nacizma in fašizma, katera naj bi se takoj dejala na listo zločincev ter se izročila v roke vsem, ki bi mogli tem ljudem blizu in jim nemudoma napraviti preki sod.

Naj bo vse to pripravno za praktično izvedbo ali ne, za to tu ne gre. Gre za to, da je Rusija s tem svojim dokumentom napravila nekaj, na kar Amerika in Anglija nimata časa misliti, čeprav nista niti približno tako resno zaposleni s to vojno kot je zaposlena Rusija. Pokazala je Rusija pred vsem svetom na pomen uporniškega delovanja v podjarmljeni Evropi. Opozorila je na dejstvo, da uporniško gibanje v Evropi zaposluje več nemških in laških vojakov kot jih zaposlujejo Amerika in Anglija skupaj, vse dosega. Opozorila je na to, da v Jugoslaviji, na Norveškem, na Francoskem, na Poljskem, na Čehoslovaškem in drugod, pada vsak dan več nemških žrtev kot na vseh — neobstojećih frontah, kjer naj bi se bile bitke med Amerikanci in Angleži na eni strani in med Nemci in Laši na drugi strani. To opozorilo ni malenkostna stvar. Amerikanci in Angleži smo seveda trdno uverjeni, da podjarmljena Evropa ne bo nič drugega kakor nered iz lastne moči in da se ni nadejati kakkega resnega uspeha, dokler ne bodo Amerikanci in Angleži prišli tja kot zmagovanci nad Hitlerjem. Rusija pa kar na roba po Nemcih zaslužnjim narodom: delajte še naprej takole, kot delate sedaj, pa bo kmalu prišlo do tega, da boste vi sami mogli obračunati z nacistijskimi zverinami kar na svojo roko. Skrbite, da si vzamete na muho čimprej tole državno Hitlerja, Goeringa, Goebelsa, Ribbentropa, Rosebenga itd.

Morda je vse to kaka "boljševiška" otročarija. Morda je zelo nepraktično in mora kak rešen Amerikane in še več bolj Anglež le z rameni zmignavati nad takimi raskimi sugestijami.

Morda! Toda eno je, kar ima globok pomen. Rusija se je zavzela za svojo veljavo za tiste ljudi, ki se res tepejo, ki res vsaj skušajo nekaj resnega narediti za skupno demokratsko stvar, ki trpe in umirajo za skupnost brez pomenišnja, za svojo lastno varnost — in to so uporniki v Sloveniji, v celi Jugoslaviji, na Francoskem, v Belgiji, itd. Za vse te se je Rusija potegnala, te je postavila v nekoliko drugačno luč pred svetom kot jih postavljata Amerika in Anglija, ki sta pripravljene prej kramariti s kakšno izdajniško Italijo kot pa resno razmišljati, kako bi dejansko pomagali delavim in dokonec se žrtvujočim žrtvam nacizma in fašizma.

Grof Sforza se je nedavno temu na ves glas uprl samo nazajno izraženi misli, da bi "druga fronta" utegnila priti nekje v Italiji. Kaj pa vendar mislite zavezniške srovinne! Moja ljuba Italija naj vam bo na razpolaganje za kaj takega! Moje milo ljudstvo naj trpi to strašno reč, da bi Amerikanci in Angleži prišli na laška tla! Kaj takega pa vendar ne boste storili...

Jugoslovanski uporniki, ki Rusijo silno dobro ve za nje, Amerika in Anglija pa še jako malo, neprestano poudarjajo: Tu pri nas je pripraven teren za drugo fronto, sem pridite, Amerikanci in Britanci, ne samo mi uporniki, ki se skrivamo po dnevi v svojih luknjah, pomoči pa delamo vojno, ne samo mi, ves narod vas ho pozdravil kot rešitelje in bo stopil kot en moč v bojni vrsto na vašo stran.

In vendar Amerika koketira s Sforzo in njegovo namišljeno demokratsko Italijo, Jugoslavijo pa prepriča Rusijo, da se zanj poteguje in razmišlja, kako bi ji moralno in dejansko pomagala. V Ameriki je že spet prevagala politika — malenkostna in kratkovidna politika, državniška modrost je precej vsa na drugem koncu sveta, daleč tam onkraj Volge.

35 centov komad
3 za \$1.

MOJA DEKLE JE ŠE MLADA
Pa 25c komad:

Naročite pri
KNJIGARNI
SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th St., New York

ADVERTISE in
"GLAS NARODA"

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Izšla je nova knjižica
ki daje poljudna navodila, kako
postati
ameriški državljani.

Poleg vprašanj, ki jih navadno
sodniški stavi pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic iz zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom Razno, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zedinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški Zedinjenih držav in Poedline države.

Cena knjižice je
samo 50 centov.
In se dobi pri:
SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th St., New York

Amerika ne pomisli, da si s svojim "velikopoteznim" proslavljanjem Italijanov, amerikanških in italijanskih Italijanov ustvarja samo prav majhno možnost, da utegne neko pridobiti Italijo na svojo stran na drugi strani pa si ustvarja prav veliko možnost, skoraj bi dejal, da si ustvarja gotovost, da si bo s takim početjem od tja j i l a ne samo Jugoslovane in severne Slovence, če le količkaj slovansko čutijo, ampak poleg vsega tega si bo odtujila še svojo zares zavezničo — Rusijo!

IZ ZASUŽNJENE DOMOVINE.

(JIC) — Hrvaški minister poljedelstva je odredil maksimalne cene za mleko v Zagrebu: 6 kun liter pri kmetu, 9 ali 11 kun pri trgovcu na debelo, 11 do 12 kun pri prodajalci na drobno.

V cilju, da se izvede pravična razdelitev žita, je prisojeno mesečno za vsakega 4.200 kg moke. To iznese približno 140 gramov kruha na dan. Hrvaška direkcija za prehrano izraža upanje, da bo mogla naknadno razdeliti še po eno kilo pšenične moke na osebo. 140 gramov sta dva majhna kosčka kruha.

V Osijeku je mestni poglavar prepovedal prodajo konjskega mesa ob četrtkih in petkih.

Agencija Havas javlja iz Budimpešte: V Sisek je prispele 3.000 sirot iz Bosne. Prebivalstvo v Sisku je sprejelo sirote v stanju najskrajnejše izčrpanosti. Med njimi je bilo 200 otrok najnežnejše starosti.

VILE ROJENICE.

Itved nekaj dnevi so se oglašile vile rojenice pri znani in spetovani slovenski družini Mr. in Mrs. Jerry in Frances Corel v Brooklynu, N. Y. ter pastile za spomin krepkega sinčka prvorojenčka. Mati in otrok se počutita prav dobro v Wyckoff Heights bolnišnici na St. Nicholas Ave. Mladi srečni oče prihaja iz ugledne slovenske družine Matije in Helen Corel, mlada mati pa iz spoštovane slovenske družine Snajnich. Prav iskrene čestitke!

A. F. Svet.

ISČEJO SE VEZALKE

za šivalno delo za izdelke za armado in mornarico. Stalno delo. Dobra plača in zadovoljive delovne razmere.

GEMSCO,
395 — 4th Ave., New York
10-22, 23, 26

ADVERTISE in
"GLAS NARODA"

RAZGLEDNIK

Piše Anna P. Krasna

Nemška pamet

Rusi mnogokrat zajamejo nemške vojake, pri katerih najdejo pisma od doma. Ta pisma so potem čisto objavljena, ker kažejo na razmere v Nemčiji in nemalokrat kažejo luč na nemško pamet, katero se skuša pred svetom danes tako zagovarjati.

Nemci prav dobro vedo, da so šli nad Ruse in nad druge narode po Evropi, kot banditje, kljub temu pa gledajo z viška dol na civilne in vojaške ujetnike, ki jih je vrla armada prignala domov, (kot svoj čas Turki) da bodo sužnjili arijskemu plemenu.

Naj citiram oziroma podam izvečke iz pism, ki so jih objavili Rusi pred kratkim. V pismih nazivajo Nemci, ki pišejo svojim možem in fantom na fronto, ujetnike nekako značilno za "tujce", ki jim izpodjedajo kruh. To je razvidno posebno iz sledečega stavka: "Ti progleti tujci kradejo po poljih in njivah vse, kar morejo dobit. Mojih polj še ni so obiskali, ker jih stražim. Kakor hitro koga ujame, ga ustrelim."

V drugem pismu tožijo stariši Kurt Lemke-a, da jim okrajujejo odmerke zaradi prokletih Rusov. Obenem pa sinu poroča, da imajo ruske moške in ženske, ki delajo zanje in da ti strašno preklinjajo Nemčijo. Nekateri ženske, da so skušale pobegniti, pa so jih ujeli, ko so že skoro dosegle reko Bug. Pismo dalje navaja, da so ženske nastanjene v gozdnih zakopih, moški pa blizu barak. V pismu je pripomnjeno, da so to precej fanatični ljudje.

Nemški vojak Strakman, ki so ga ujeli Rusi je povedal, da imajo doma v njegovi vasi vse večje družine po enega ali dva "tujca" za delo. Ti so po večini Rusi ali pa Poljaki. V njegovem domu so imeli dva Ukrajince. On je dejal, da se ni brigal kdo sta ali odkod, glavno je, da sta bila mlada in močna, ker morata delati od zmrzlega vzhoda do noči.

Nemški častnik, Bruno Ott, je prejel pismo iz Freiburga, kjer so že stare institucije izobrazbe, kot kolegiji, itd. V pismu je rečeno, da se tu vidi mnogokrat ruske ženske, ki morajo tam delati. "Po mestu hodijo bose in raztrgane, pravi pismo, "kar jih posebno prika-

INVESTIRAJTE V AMERIKO

KUPUJTE
UNITED STATES WAR SAVINGS
BONDS in STAMPS

JERRY KOPRIVSEK in njegov asistent na ploščah

Tovarniška Polka
Na planinski — valček Stv. M 628
in DUQUESNE UNIVERSITY
TAMBOURICA — 44v. M 571

Za toz. centk in cenno plošč so
obrnite na: JOHN MARSHALL Inc.
463 West 42nd Street, New York

KUHARSKA KNJIGA: Recipes of All Nations

(V angleškem jeziku)
RECEPTI VSEH NARODOV
Stane samo \$2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani.

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi.

Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street
New York, N. Y.

Kratka Dnevna Zgodba

VLADO KILAMENČIĆ

IZ SIVE DAVNINE

Minila so desetletja in stoletja. Ljudem, lovecem so bila bivališča v podzemskih jamah in pod skalnatimi pomoli pretesna in prevlažna. Nekateri so se naučili graditi preproste koče iz protja in ilovice, ki so jih postavljali na starih grških. Te so bili gradščarji. Drugi so si napravili stanovanja na močvirjih in plitvih jezirih. Na dno jezera so zabili kole, položili nanje debela in si postavili na teh mostičih svoje kolibe.

Ti ljudje že niso bili več zgolj loveci divjih zveri, marveč so se pričeli loviti tudi ribe. Po seboj mostičarjem so bile ribe glavna hrana. Ker so imeli sedaj bolj stalna bivališča, je v tistem okolju kmalu prišlo manjkovanje divjadi. Le prebeto so se vračali loveci brez plena. Zadovoljevali so se morali s hrano, ki so jo pripravljale ženske. Ženske so nabirale razne gozdne plodove, pa tudi vodni orehek. Vodni orehek so mlele v preprostim žrnjeh v moko. Iz nje so pekle na razbeljenih kamenitih ploščah kruh.

Spoznale in gojiti so začele tudi žito. Ko so pred svojimi kočami mlele zrno divjega žita, nabranega po okolici, jim je izpod kamnov odletelo zrno na mehka tla. Na tem mestu je pozneje pognala klasa. Oplele so ga in odstranile plevel ter tako nehoti zrahljale zemljo. Videli so, da je žito sedaj lepše raslo in se zrno bolj debelilo. Orodje za rahljanje so sečasoma izpopolnili, dokler niso končno izumili pluga. S plugom s obdelavali že večje zemeljske površine. To so bili prvi poljedelci.

Izmed živali, ki so jih udomačili, je bil prvi pes. Najprej je pomagal lovecem slediti divjadi. S svojim ostrim vohom je čisto zavohal v skrivajcu nevarno zver, ki je prežala na človeka in tako reši gospodarja življenje. Človek je vračal psu zvestobo za zvestobo. Od

da bi jim napravil iz "rdečega kamna" to in ono. Ta željo, da si bo šivala obleko, druga lašnica, da si ho spenjala las, najmlajše prosijo, da bi jim napravil ovratne verižice, zaplestnice, prstane ali uhanke. Kovač se v zadregi praska za ušesom. Kako bi ustregel tolikim in takim željam! Kak bi naredil iz bakra uhanke? Mislil in se domislil. Lončarja poprosi, naj mu napravi glinast lonček z debelimi stenami. Nad vročim ognjem napolni lonček z bakrom, da se raztopi. Medtem si napravi kepo mehke ilovice, stisne vanjo lesen ali kamenit uhan in podrti votli kalup nad ognjem, da se strdi. Nato vlije z žlico raztopljene bakrene kovine skozi malo luknjico v odtisnjeni prostor v kalupu. Ko se kovina ohladi, razdere kalup. Uhliti okrasek je nekoliko obrusi, in zgledi, nato ga izroči ženski.

Kovač je ulil še marsikateri predmet iz rdeče kovine, vendar so bili to večinoma okraske. Se mnogo časa je poteklo, preden so ljudje začeli uporabljati baker v koristnejše namene.

KEMIJA ZA ODPRAVO NEVSEŠNIH DUHOV.

Znanstveniki, ki se neprestano ukvarjajo s čim novim, so odkrili kemično tvarino, ki more uničiti in razgrniti tudi najhujši vdih ali smrad, ki je lasten dihurju. V veliko dobroto bo menda ta nova iznajdba tudi vsem onim, ki radi malo pregloboko v kozarec pogledajo, pa se potem ne morejo doma pred ženo izgovarjati, da niso pili, ker jih izdaja močan diš po žganju.

Kemična sestava, ki bo najbrž že v par mesecih na prodaj v drogerijah, bo poceni in bo uporabna v mnogih ozirih. Za izpopolnjenje te sestavine je vzele tri leta raziskovanja in preiskovanja raznih kemičnih primesi.

Dr. Walter H. Eddy, profesor emeritus v oddelku fiziološke kemije na Columbia univerzi, dr. James H. Dalbey, iz Chicaga, bivši industrijski kemik pri Du Pont Co., in dr. E. Arnold, profesor bakteriologije in ljudskega zdravja na Illinois univerzi, so delali na raziskavanju za to značilno iznajdbo, ki bo veliko pripomogla k javni čistoti in javnemu zdravju sploh, kajti profesorji trdijo, da se bo dalo z njih kemičnim produktom odpraviti raznotere nezdružbe v zraku in smrad, ki so škodljivi splošnemu ljudskemu zdravju. Javna strnišča, črni z ribami in slanimi produkti, ki oddajajo oster diš ali smrad, se bodo mogli potem te nove kemične sestavine razkužiti tako, da bo nevarni vdih izginil. Sestavina bo prirejena tako, da se bo prostoro in predmete lahko okropilo z nje, poleg tega pa bo tudi uporabna za izpiranje grla, itd.

Bojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno

GOVOR DR. MIHA KREKA

(JIC.) — Nedavno je dr. M. Krek govoril na londonskem radu v teku oddaje v slovenski hi.

"Zdaj imamo v rokah vse potrebne predpogoje za popolno zmago." — Te znamenite besede je izpregovoril pretekli terek predsednik britanske vlade Churchill, v svojem zgodovinskem govoru v parlamentu. To je mogel reči, ker je skupno z zastopnikom predsednika Roosevelta v Moskvi, na svojih sestankih s predsednikom ruske vlade in vrhovnim poveljnikom rdeče vojske, Stalinom, pregledal vojno situacijo na vseh bojnih poljih. Mogel je to povedati, ker so veliki zavezniki natančno proučili vse svoje sile, upoštevajoč rezerve na moštvu in materialu, s katerimi razpolagajo zdaj in s katerim bodo razpolagali v bodoče, bojujoči se narodi.

Te močne besede so vzbuđile pozornost vsespod po svetu, ker je Churchill osebno pregledal tudi bojišča v severni Afriki in v Srednjem Vzhodu in se posvetoval tudi z britanskim poveljnikom na Daljnem Vzhodu, generalom Wawellom. Velika Britanija je torej začela četrto leto vojne s popolnim zaupanjem in z zavestjo, da so skušnje prvih treh let, vsi dogodki na bojiščih, predvsem produktivne priprave v ozadju tako zelo uspele, da zavezniški danes vedo, da imajo v rokah za odločilno zmago potrebna sredstva.

Iz Moskve javljajo, da je bil odmev Churchillovih izjav tako velik, da so trenutno v javnem mnenju celo prekosile poročila iz fronte, kjer se v potokih preživa ruska kri v centru in na važnih točkah ruskega ozemlja. Tamošnji tisk posebno po vdarja Churchillov izrek, da bo Britanija pomagala Sovjetski zvezi z vsemi svojimi sredstvi in tudi za čeno največjih žrtv. Nedvomno je, da bodo te besede Churchillove kakor tudi njegov obisk in prihod Rooseveltovega zastopnika v Moskvi ojačile medsebojno zaupanje in vero v skupno usodo vseh zaveznikov.

Isti teden je tudi Roosevelt govoril ameriškim delavcem in jih pozval, da podprejo svoje napore, da bi čim prej preskrbeli zavezniško vojsko z nepremagljivimi količinami modernega orožja in čim dale možnost za ona usodna udarca, ki bodo priležili na kolena in premagali Nemčijo, Italijo in Japonsko.

Pretekli teden so tudi naši najbližji sosedi prvič občutili težo zavezniških napadov. Madžarska in Dunaj sta doživela svoje prve bombe, Budimpešta celo dvakrat. To je prvi znak, da pomagati fašistov ne bodo utekli kazni. Napadi se bodo nadaljevali z rastjo sile proti vsem onim, ki so svojo vojaško moč zedinili pod zastavami ključastega križa in fašistične butare.

Danes je na vrsti Madžarska, jutri bodo Italija in drugi Hitlerjevi pomagači. Vse to bo prihajalo z železno doslednostjo, kakor bo to določila vojna strategija zaveznikov, tako da bo pravična kazen zadela največje zločince v svetovni zgodovini.

Današnjim upraviteljem Slovenije, ki so se kopali v krvi našega naroda, bi rad napovedal, da bodo zverstva v Sloveniji pritegnila nase najstrašnejšo kazen.

Fašistična vojska v Sloveniji gre od mesta do mesta, od vasi do vasi. Ona se ne bori častno in dostojno, po vojaško. To je vojska razbojniških tolg, ki požiga in razstreljuje mirne nedolžne kmečke prebivalstvo. Ta vojska muči in pobija otroke, žene in starce in našlaja svoj sadizem nad okornimi in svezanimi skupinami in svezih zelenjav. Poma-

TRILE ZANIMIVI IN NAVDUŠEVALNI FILMI — Prve slike velikih KONVOJEV, ki so navzlic oslikim nasadom srečno prišli skozi Murman, sko morja v Rusijo. Ravno tako kaže film Willkieja na Kitajskem. Ogledajte si ovčijo, ki mu jih je priredil kitajski narod. Ogledajte si EAGLE'S NEST — Zbivanje Hitlerja in Hirohita. Poslušajte KALTENBORN. Ravno tako 45 filmov dogodkov po celotni svetu. Največje kazanje slik v mestu. VSTOPNICE po 20c do 2. popoldne. **EMBASSY THEATRE** Broadway & 46th St., New York

NEW ENCYCLOPEDIA OF MACHINE SHOP PRACTICE Edited by GEORGE W. BARNWELL

gal je odplačati stare dolgeve, zdravniške račune in zavarovalniške obroke. Ta denar v gotovini je bil njihov in oni so mogli razpolagati z njim, kakor jim je bilo ljubilo. Prinesel pa je družinam več sreče in varnosti, Prispel je tudi k temu, da so dotičniki postali boljše "vojaki" na produkcijski fronti.

Mezdan-urni zakon je prišel v veljavo meseca oktobra leta 1938. Od tedaj so se delodajalci in delavci, katerih se ta zakon tiče, boljše spoznali z namenom in delovanjem tega zakona. Mnogo delodajalcev se prostovoljno ravnajo po določbah minimalne mezde in večje mezde za izredni čas, kajti ljudje posla so se začeli zavdati, da ta zakon štiti tudi nje pred nečedno konkurenco, ki temelji na nizkih mezdah in dolgih urah.

Petsto tisoč domov za delavce

Washington. — Od 1. julija, 1940 je bilo zgrajenih nič manj kot okrog 150 tisoč domov in stanovanj za vojne delavce. Deloma je te domove gradila vlada, deloma pa privatni podjetniki. Mr. Blandford, administrator tozadevne vladne agencije je dejal, da se je za grajenje domov in stanovanjskih poslo-

THE NEW ENCYCLOPEDIA OF MACHINE SHOP PRACTICE

Spisal znani profesor na Stevens Institute of Technology v angleščini **GEORGE W. BARNWELL** Podlaga za mehanično znanje si morete dobiti s knjigo NEW ENCYCLOPEDIA OF MACHINE SHOP PRACTICE (v angleščini). Ta velika knjiga popisuje in v slikah pokazuje temeljna dela mehanike. Razloži vse nastanko, kar mora znati najboljši mehanik; poljsanje vporabe vsakega stroja; orodja in meril. Poost vas, kako je treba vporabiti načrta (blue prints) ter vam tudi daje mnogo računskih tabel, da morete pospešiti svoje delo. Ne glede na to, ali ste že početnik, vam bo ta knjiga zelo koristna in mnogo vredna. — 1000 slik in risb. 576 strani, trdo vezana knjiga stane **Samo \$1.98**

KNJIGARNI Glas Naroda

216 West 18th Street New York

pij za delavce v vojni industriji doznaj potrošilo 2 milijardi dolarjev. Ker bo vojna industrija v raznih velikih industrijskih centrih potrebovala še najmanj 12 milijonov delavcev, se gradi in dokončuje potrebna stanovanja za delavce, ki se bodo morali preseliti v industrijske okraje.

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOBOČA MO NASLEDNJE MUZI KALJE.

SLOVENSKE PESMI Zbirka 2 zgodnjih pesmi izdala Glasbena Matka v Clevelandu. Cena — \$1.50

Small Adamić — 16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor 50

BEST NARODNIH PESMI za moški zbor 50

Franc Vostarić — BEST MEŠANIH IN MOŠKIH ZBOROV 50

Ferdo Juvanc — 16 MLADIN LET. moški zbor 50

Peter Jereb — 16 MEŠANIH ZBOROV (moški in mešani) 50

Moški zbori

OSKAR DEV: Barčica: Oj, moj šolci, o moj; Kam mi, fantje, drev v vas pojdemo 50

OSKAR DEV: ..Srečno, ljubca moja; Ko ptičica na tulo gre; Šoli; Moj očka na konjčica dva; Dobiv sem pismo; Slovo; Je vplnila luč 50

EMIL ADAMIĆ: Modra devojka (belokranjska) 50

VASELJI MIKE in A. GROMING: Vetrč; Pa grašča 50

FERDO JUVANEC:

Zjutraj 50

Slovenska 50

PETER JEREB: Pella roža; VASI 50

LIS MIKE: Podoknica 50

ZORKO PRELOVEC: Le enkrat še 50

Slava dela 50

HR. VOLARIČ: Rožmarin; JOS 50

PAVČIČ: Potrkana pica 50

IZ STARE ZALOGE pa imamo še naslednje pesmi, katerim smo znižali cene:

Ameriška slovenska lira. (Halmaz) 50

Orlovsko blazno (Vodopivec) 50

Slovenski akordi, 22 melodij in 50

moški zborov (Kari Adamić) 70

Trije mešani zbori (Glasbena Matka) 50

V popevnični noči, knouta za noč, zbor in orkester. (Šušter) 50

Mladini, pesmi za mladino s klarinetom (P. Adamić) 50

Dve pesmi. (Prelovec) za moški zbor in solo 50

Naši himni, dvoglasje 50

Gorski odzivi. (Lahmar), 11. zvezek, moški zbori 50

ZA TAMBURICE:

NA GORENJSKEM JE

FLETNO, podpouri slovenskih narodnih pesmi za tamburice, složil Mar

ko Bajuk 70

Slovenske narodne pesmi za tamburice, složil Mar

ko Bajuk 70

SONETI: Pesni za solist, — v zvezki — (Kodolček) 50

ZA KLAVIR: Šest prikladi, — v zvezki — (Kodolček) 50

Narodno pošljite na:

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET NEW YORK

TRIJE RODOVI

Dogodki iz nekdanjih dni. — Spisal: ENGELBERT GANGL

117

S tem, kar mu je ostalo denarja, se je izselil z ženo v Zagreb. Tam si je napravil nov dom. In ko se v njem ustanovita z Jelko, naj pride Egidij. Tu je grob, tu je smrt. A tam bo novo življenje.

Zadnjikrat je zdržala kočija z grajskega dvorišča. Črno poslopje je gledalo za odhajajočim gospodarjem. Vedno bolj se je potapljalo za visoke smreke in se naposled skrillo očem.

"Z Bogom, z Bogom," je zaklicala Jelka.

Ozrla se je nazaj. V eter je zamahnil grmovje in drevje. Postavljalo se je od gospodinj. Vzpota so stali berači, suhe roke, od solca ožgane in razjede od ran, so se iztezale proti vozu. Gospa je sipala v nastavljene dlani denar.

"Z Bogom, z Bogom, vi siromaki po telesu! Kako ste eraki ubogi moji duši!"

Drdral je voz, in dvignil se je prah. Gost oblak se je dvignil za vozom in prekril očem svet, ki je ostajal za njim. "Z Bogom, z Bogom," je klicala Jelka, ko se je peljala zimo pristave.

Nehote se ji je zbudilo vprašanje. "Ali bi ne bilo bolje, da bi še vedno tu gospodaril Dominik in poleg njega Nadina?"

Obrisala je oči.

"Z Bogom, z Bogom!"

In v grad so prišli drugi ljudje.

Najprej so prišli zidarji in so ga začeli prenavljati. Prezidali in preuredili so notranje prostore. Pripravili so jih za uade in za stanovanje. Prekrili so streho in z zunanjega zidu postregali očrnelo zanemarjenost. Prebelili so stene in travnati vrt. Novo, belo, lepo poslopje se je dvigalo iz prijaznega zelenja. Grad je postal last ljudstva, ki je iskalo v njem pravice in pomoči.

Poselstvo so razkosali in ga poprodali deloma mešancom, deloma kmetom, ki jih ni sila pregnala z doma. Samo Zavinkovec ni hotel nihče kupiti. Bilo je tamkaj vse zanemareno in groblju enako. Ustno poročilo in bujna domišljija sta očarali razvaline s čudovitimi pravljicami, ki so jih obdajale s prokletstvom in grozo.

Zavinščak in Jelka se še nista dobro ustanovila v novem domu v Zagrebu, in že je prišel na Zavinskaka nov udarec.

Nekega večera je legla gospa spat, in drugo jutro so je našli mrtvo v postelji. Videti je bilo, kakor da se ji drže ustna na s meh. Odsila je odtod, in nič ji ni bilo žal.

Meta je bila že p r ipravljena, da odide z Egidijem k njegovim stari materi in k njegovemu staremu očetu. Doslej ni mogla nikamor, ker je bilo treba urediti stanovanje in vse drugo, kar je ostalo po Egidijevih starših. Varuh, ki ga je otroku postavilo sodišče, je imel v Meti najboljšo oporo, da se je vse lepo izteklo, kolikor se je pač moglo lepo izteči. Brankovičevi upniki so se oglašali in se polastili pohištva in druge opreme. Meta je ostala z Egidijem, s hranilno knjižico in s pisnom, ki ji ga je izročila gospa Nadina.

Zdaj pa je p r islo Meti poročilo, da ni več Egidijeve stare matere in da tudi stari oče ni več tak, da bi mogel sprejeti svojega vnuka in paziti na njegovo vzgojo.

Stari ritmojster je zapadel po ženini smrti otožnosti in razmišljenosti. Povešal je glavo in je tožil o svoji usodi, ki ga je udarila bolj, nego je zaslužil. Polegal je, roke prekrilane pod glavo, gledal v strop in komandiral svoje vojake. Jezil se je, da nima več tistega uplega in tiste moči kakor prej, ko je bil še mlad in lep oficir. Oblačil se je v staro, oguljeno častniško uniformo in je s povešeno glavo pohajal po zagrebških ulicah. Oglašal se je večkrat pri vojaških oblastih, poudarjajoč, da je že dovolj star oficir, da mu gre zatorej že zlat ovratnik, ki naj dvigne njegovo moč in njegov ugled do prejšnje veljave. Tu in tam je stopil tudi na vojaško vežbališče, gledal vaje in poslušal poveljevanja, pa se poleg jezila, da častniki ne znajo nič več prav vežbati in voditi vajakov. Vsaj tako ne, kakor jih je znal svoje dni on in kakor bi jih znal še zdaj, če bi mu dali prejšnjo oblast.

Ni bilo torej težko spoznati, da ni več z njim vse v redu. Smatrali ga niso več za resnega človeka. Tudi poulična mladež je kmalu spoznala, kako je s stari, ubogim ritmojstrom. Stopala je za njim in imela z njim svoje zabave.

Naposled so opešale njegove moči. Vso zimo ga ni bilo na izpregled. Hiral je vidno, in pomlad ga je pobrala. Napravili so mu lep izprevod, kakršen gre staremu oficirju. Spremljali so ga vojaki, godba je igrala žalostne koračnice.

Varuh je dal Meti svobodno pot, samo naročil ji je, naj skrbi, da se Egidij izsola.

Nič ni govorila z Egidijem o dogodkih zadnega časa. Otroci so otroci, ne umel bi jih. A če bi jih umel, bi bila še bolj žalostna njegova žalostna mladost. Kadar dostare, zve vse, in še to pride prezgodaj. — Ni se dotaknila njegovega denarja. Obljubila ga je čuvati kakor čistost svoje duše. Kadar dostare Egidij toliko, da jo bo znal rabiti sam, takrat mu izroči materino dedščino.

Z Egidijem ni več hotela ostati tam, kjer sta mu tako žalostno preminila oče in mati. Tudi je bilo življenje predrago. Pa rada bi prišla bliže doma. Prišel čas, ko bo hotel videti Egidij kraj, kjer je zatekla zibelka njegovih dedov. In Meti sam bi po počitek slaj, če jo objame smrt v bližini domačega kraja.

Nastanila se je v Ljubljani. Tamkaj bo največ prilike, da se deček izsola. Na hrano in stanovanje, je jemala dijake, v počitnicah tujca, ki so za več časa ostajali v Ljubljani, ter si želeli mirnega stanovanja. Toliko je bilo dohodkov, da sta plačevala stanarino in da sta se najedla Meta in Egidij poleg drugih. Sicer je pa imela Meta tudi nekoliko svojega denarja, ki si ga je p r ihranila v dolgih letih. Ta je bil za obleko, a nekaj je moralo biti tudi pripravljenega za hudo silo, za bojezen.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Hrvaški odpor

(JIC.) — Znani angleški časopis "Free Europe," ki izhaja v Londonu, prinaša v zvezi s temi s temi poročili iz Hrvaške naslednja razmišljanja o splošnem odporu Hrvatov. Članek je napisal Mato Vučetič.

Ko je osišeč zasedlo jugoslovansko ozemlje, je bil pokonj za hrvaški narod silno dramatičen, ker sta se dve imperalistični sili, Madžarska in Italija, polakomnili njegove zemlje. Italijani so si vzeli levji delež, večji del Dalmacije, vse dalmatinske otoke, reški okraj in velik del severne hrvaške obale. Ostalo dalmatinsko obalo, katero so nominalno prepustili hrvaški državi, pa so vojaško zasedli.

Madžarska pa je anektirala dvojico jugoslovanskih oblasti, med njimi tudi Medmurije, katerega prebivalstvo je izključno hrvaško.

Nemci pa so se n amestili v Zagrebu, hrvaški prestolnici, in se tam vedejo, ko da so gospodari vsega ozemlja. Ante Pavelić in njegovi vstasi so njihovi hlapci, katerim so obljubili, da se bodo po vojni "osvobodili" italijanskega vmeševanja v hrvaške okraje na Jadranu.

Mussolini seveda ne zaupa Hitlerju in si je izmislil takozvani "italijanski življenjski prostor," da bi se zavaroval proti nemškemu zaokroževanju in prodiranju v italijanski življenjski prostor naj bi vstopile naslednje sile: povečana Madžarska, Hrvaška, Črna gora, Albanija in Grška, ki bi bile vse podrejene vodstvu iz Rima. Na žalost pa Rim svojim hlapcem ne more nuditi nobene odškodnine, ker je preveč slaboten in siromšen, da bi svoje partnerje nagradil.

Hrvaški kmetje ta položaj dobro razumejo. Oni vedo, da je njihov resnični in največji sovražnik Nemčija in da bi njena znaga napravila konec tako hrvaški, kakor jugoslovanski svobodi.

Jasno jim je, da je Italija kljub vsem visokoletečim rimskim načrtom le drugorazredna Nemčiji podrejena in pokorna sila.

Ne dvomijo o tem, da bo Pavelić hrvaškemu narodu le v pogubo, ker ga bo Mussolini prodal Hitlerju, kadarkoli bo Hitler odločil, da je p r isel čas, da očisti Zagreb italijanskega vpliva. Vrh vsega tega pa so Hrvati že od nekdanj sovražni tako Italijanom, kakor Nemcem, a Pavelić je vsekakor v službi enega teh dveh osvojevalcev.

Prvi vzrok, da se hrvaški narod upira svojim tlačiteljem in izdajalcu Paveliću, pa je njegova vdanost idejam demokracije, izhajajoča iz njegovega političnega razvoja in njegove zgodovinske tradicije.

Vodja hrvaškega naroda je dr. Vladko Maček, ki je leta 1928 postal predsednik Hrva-

ške Kmečke Stranke kot naslednik pokojnega Radića.

Nemcem je bilo to seveda znano. Zato so takoj po zasedbi Hrvaške napeli vse svoje sile, da pridobijo dr. Mačka za sebe in za "sodelovanje." Dr. Maček pa je vse te ponudbe odbil, nakar so ga Nemci internirali. Zdaj se nahaja v Kupineu pod najstrožjim nadzorstvom vstalske policije. Svobodno kretanje mu je prepovedano — kar je simbol za položaj vsega hrvaškega naroda.

Članek razlaga nadalje da je dobivala Hrvaška Kmečka Stranka odkar obstoja jugoslovanska država, pri vseh volitvah od 80 do 90 odstotkov hrvaških glasov. Hrvaški narod je smatral dr. Mačka za svojega zakonitega predstavnika. V tem svojstvu je dr. Maček vstopil meseca avgusta 1939 v jugoslovansko vlado.

Vse vesti, ki prihajajo iz Hrvaške v London, potrjujejo, da dr. Maček še nikdar ni bil toliko priljubljen kakor zdaj in da sovražno razpoloženje napram silam osišeč v hrvaškem narodu neprestano narašča. Priključitev primorskih predelov k Italiji pa je poglaval hrvaški narod iz pasivnega odpora v odkrit upor.

Upoštevati je treba, da je izšlo onih 15.000 vstašev, ki izvršujejo ukaze zasedbenih oblasti, iz izvrškov hrvaškega roda in najnižjih kriminalnih značajev. Članek povdarja, da si Pavelić nikdar ne upa na ulice, ker ve, da bi ga kmalu zadelo maščevalna krogla ali bomba. Vsi sloji naroda, brez razlike, se upirajo tujčevi oblasti. Kmetje zahtevajo žetev in pristojno zmanjšujejo pridelok. Hrvaški delavci katere so si lo odgnali v Rajh, pa neprestano stavkajo, tako da so jih Nemci že mnogo poslali nazaj v domovino, da bi se izognili škandalu. Koncem meseca julija se je vrnilo domov preko 4.500 hrvaških delavcev.

Z orožjem v roki se upira hrvaški narod pred vsem v onih krajih, ki so zasedeni od Italijanov. Neprestani spopadi med italijansko vojsko in oddelki domoljubov se dogajajo v bližini Reke, v oblasti Velike in Male Kapele, v Delnici, Glini in na Velebitu. Boji se vrše tudi v Dalmaciji, na planini Mosor.

Patrioti čisto prekinajo železniški promet na progi Zagreb-Reka in Zagreb-Split. Število hrvaških gerilcev cenijo na približno 60.000 a število mrtvih na 40.000, bodisi da so poginili v bojih, bodisi v koncentracijskih taboriščih. Narasčajoči odpor Hrvatov dela italijanski vladi velike preglavice. Začela je uporabljati zločinske represalije po nemškem vzorcu.

Nedavno je italijanska vojska s topovi uničila 8 hrvaških vasi v bližini Reke. Večji del prebivalstva je poginil. Laško letalstvo je uničilo desetotico vasi v dalmatinskih planinah, kamor laški vojaki nočejo, ker vedo, kaj bi jih tam čakalo.

Pred kratkim je bil italijanski prefekt v Zadru ubit, nakar je Bastianini, namestnik vlade v anektirani Dalmaciji izjavil da bo Hrvaška izgubila svojo neodvisnost, ako se bodo nehalno Hrvati še nadalje upirali "vzvišenemu pokroviteljstvu Rima."

Hrvaški narod dobro ve, da ki bil on prva žrtev italijanskih imperialističnih načrtov in se predvsem upira napadalcu, da bi se rešil te grožnje in zaščitil svoj obstanek. On tudi dobro ve, da je njegova svoboda nerazdružljivo povezana s svobodo srbskega in slovenskega naroda. Hrvati vedo, da bodo njihovi življenjski interesi zajamčeni v federativni demokratiški Jugoslaviji v Evropi, osvobojeni nacističnega jarma.

Slovenske Knjige

LEPA KNJIGA je kulturna poslanka; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce ... (Finžgar)

POUČNI SPISI

ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO

(F. J. Kern) — Zvezano

Cena \$2.—

Bodoči državljani naj naročijo knjižice —

"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjižki so vsa pojasnila in zakoni za naseljenca.

Cena 35 centov

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIŠTVO

Spisal Franjo Dutar. — 278 strani. Trda vez. — Zelo koristna knjiga za vsakega živinorejca; opis raznih bolezni in zdravilne; slike.

Cena \$1.50

GOVEDOREJA

Spisal R. Legvart. 145 strani s slikami.

Cena \$1.—

V KREMLJIH INKVIZICIJE

Spisal Michel Zévaco. Nad vse zanimiv zgodovinski roman iz časa inkvizicije. — 461 strani.

Cena \$2.—

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York City

Preki sod je proglašen na vsem srbskem ozemlju

Potom AP prihaja poročilo iz Berna v Švici, ki pravi da glasom vesti, ki so prišli 21. oktobra v Švico, je bil na nekem srbskem ozemlju razglašen preki sod, dočim se valovi urnih nemirov širijo skozi vsa ozemlja zasedene Evrope, od Norveške na severu pa do Balkana na jugu.

Švicarski list "Basler Nachrichten" je prejel iz Budimpešte vest, da je marionetna Prodičeva vlada v Beogradu preglasila preki sod, ker ji je nacistični vojaški poveljnik Srbije, general Bader sporočil, da je bilo veliko število oseb aretiranih zaradi udeležbe v zaroti, ki bila imela organizirati splošno revolucijo proti zasedbeni oblasti. Socialistični list "Arbeiter Zeitung" iz Basla je pred kratkim javil, da je bilo ustreljenih 500 do 600 Srbov, obdolženih te zarote.

V dekretu izjavlja vlada, da tudi vojaški poraz ni imel tako hude posledice, kakor bodo posledice tega poskusa revolucije.

"Pomagajte!" Ta obupni klic slišimo iz krajev iz katerih smo prišli. Ali je naše srce tako zakrknjeno, da ga temu klicu ne bomo odprli na stežaj?

ŽIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je srojevraten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinaestih dolgih poglavjih opisan trinaest rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne. Knjiga je verno sročila našega življenja in trpljenja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovencih več kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

13 POGAVLJ — 413 STRANI

V PLATNU VEZANO

Cena \$2.— Poština plačana

Po 75c zvezek

Belfegor (Artur Bernede)
Po strani klobuk (Damiir Feigel)

Po \$1 zvezek

Veridicus (Peter Kajetan)
Rudarska balada (Marija Majerjeva)
Pingvinski otok (Anatole France)

Po \$1.50 zvezek

Molitveniki

v krasni vezavi importirane iz starega kraja...

Slovenski molitveniki:

KVIŠKU SRCE — (št. 335)
2 1/2 x 3 1/2 inčev — 224 strani
v belem celofidu
Cena 75 centov

KVIŠKU SRCE—št. 415
2 1/2 x 3 1/2 inčev — 224 strani
Cena 75 centov

RAJSKI GLASOVI — (št. 406)
2 1/2 x 4 1/2 inčev — 255 strani
vstevši Sv. Križev Pot
Cena \$1.50

RAJSKI GLASOVI—št. 415
2 1/2 x 4 1/2 inčev — 255 strani
vstevši Sv. Križev Pot
Cena \$1.50

NEBESA NAŠ DOM — (št. 415)
2 1/2 x 4 1/2 inčev — 384 inčev
Cena 75c

SKREBI ZA DUŠO (št. 416)
3 x 4 1/2 inčev—512 strani
Cena \$1.75

NEBESA NAŠ DOM—(št. 415)

2 1/2 x 4 1/2 inčev—384 strani

Cena 75c

(Ker se nam je posrečilo dobiti te molitvenike po zelo niski ceni, jih tudi moremo prodajati po xori označeni ceni. Zaloge pa ni posebno velika, zato jih naročite čimprej, da vam bomo mogli s njimi postreči.

Angleški molitveniki:

(ZA MLADINO)
KEY OF HEAVEN
fino vezano \$5
v umje vezano \$5

Slovenic Publishing Company

214 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.